

اخگر به گریبان (۱)

برگ‌هایی از خاطرات منیر شفیق (اندیشمند و استراتژیست فلسطینی و عرب)

حسین جابری انصاری
کارشناس مسائل خاورمیانه

کتابی که ترجمه فارسی آن، از امروز تقدیم خوانندگان ارجمند روزنامه ایران می‌شود، «من جمرالی جمر: صفحات من ذکریات منیر شفیق» نام دارد که ترجمه تحت اللفظی آن به فارسی «از اخگری به اخگری دیگر: برگه‌هایی از خاطرات منیر شفیق» است. این کتاب توسط نافذ ابوحنسہ تدوین شده و بخش‌هایی از ترجمه فارسی آن توسط نگارنده این مطلب از امروز از این ستون در روزهای زوج منتشر خواهد شد. نسخه فارسی کتاب، با بهره‌گیری از ادبیات غنی فارسی و با هدف تقریب به ذهن بهتر و بیشتر، «اخگر به گریبان» نام گرفته است. این نام با توجه به محتوای کتاب و زندگی آکنده از درد و رنج آوارگی راوی آن، از فراز زیر از غزلی زیبا، سروده جاودانه جناب «صائب تبریزی»، بزرگ شاعر درد و رنج در ادبیات شیرین فارسی، وام گرفته شده است:

از دل سوخته «اخگر به گریبان» دارم

سینه‌ای گرمتر از خاک شهیدان دارم

«بوی خون شفق» از خنده من می‌آید

گر چه چون صبح به ظاهر لب خندان دارم

شعری که زبان حال استاد منیر شفیق و خاطراتی است که در این کتاب روایت کرده است. منیر شفیق اندیشمند مبارز و استراتژیست نامدار فلسطینی و عرب، راوی شیرین سخن «اخگر به گریبان»، در سال ۱۹۳۶ میلادی در خانواده‌ای مسیحی در شهر «بیت المقدس» در «فلسطین» زاده شد. پدر او یک وکیل شناخته شده دادگستری با جهت‌گیری فکری چپگرایانه بود که پس از سرخوردگی از اشغال «فلسطین» و ناامیدی از ایجاد تغییری در این زمینه، سیاست را به کلی کنار گذاشت و از فرزند خود نیز همین را خواست. منیر شفیق، چپگرایی را از پدر آموخت، اما دوری از سیاست را از او نپذیرفت و درست برعکس خواسته او، غریق دریای سیاست شد. فعالیت سیاسی را با عضویت در «حزب کمونیست [فلسطین و] اردن» در سال ۱۹۵۲ آغاز و آنچنان با شور و شوق جوانی در هم آمیخت که زودهنگام طعم زندان را به او چشاند و به خاطر مبارزات پرشور خود، حدود یک دهه از عمرش را در زندان‌های «اردن» گذراند. او آن گونه که خود روایت می‌کند، در آغازین

عکس منیر شفیق

مراحل فعالیت در این حزب، «کمونیستی خوب» و گوش به فرمان رهبری آن بود، اگر چه نشانه‌هایی از «اخگر به گریبان» ی، «بی قراری» و «روح ناآرام»، در همان مرحله نیز در او هویدا بود. در زندان، به مرور با سیاست‌های «حزب کمونیست» بویژه در زمینه دنباله روی چشم و گوش بسته از «اتحاد جماهیر شوروی»، رویارویی با جریان ناصری به رهبری «جمال عبدالناصر» رهبر وقت «مصر» و عدم همراهی عملی با ایده وحدت جهان عرب دچار مشکل شد و در نتیجه دست به بازنگری در مسیر زندگانی سیاسی خود زد. او در سال ۱۹۶۵، از زندان آزاد و یک سال بعد به «بنابن» گریخت و در آنجا با نگهداشتن گرایش‌های چپ روانه‌اش، آن را با اندیشه‌های ناسیونالیسم فلسطینی و عربی، در هم آمیخت و از «حزب کمونیست» جدا شد و در سال ۱۹۶۸ به نماد برتر ناسیونالیسم فلسطینی یعنی «جنبش ملی آزادیبخش فلسطین» (فتح) به رهبری مرحوم «یاسر عرفات» پیوست. منیر شفیق، در دوره همکار خود با «فتح» و «عرفات»، از ۱۹۷۸ تا ۱۹۹۲ مسئولیت مرکز برنامه‌ریزی «سازمان آزادیبخش فلسطین» (ساف) را برعهده داشت و سرانجام به‌خاطر اختلاف عمیق با برنامه سازش در حال اجرا در قالب مذاکرات اسلو، از مسئولیت خود استعفا داد و از رهبری سازمان آزادیبخش جدا شد. در دوران فعالیت در «جنبش فتح» بود که به مرور، با میل آرام به سوی اندیشه‌های ملی - مذهبی و عربی - اسلامی، با همراهی برخی رهبران میانی این جنبش، «گردان‌های جهاد اسلامی» را تأسیس کرد. گروهی جهادی که از دل «جنبش فتح» برآمده، اما با هسته‌های اولیه «جنبش جهاد اسلامی فلسطین» به رهبری شهید دکتر «فتحی شقافی»، نوعی همکاری نزدیک و درهم تنیدگی داشت. «منیر شفیق» در همین دوران و همزمان با پیروزی «انقلاب اسلامی ایران» به رهبری «امام خمینی» و برآمدن آفتاب اسلام سیاسی، نه تنها به ایده‌های سیاسی اسلام گرایش یافت، بلکه از مسیحیت نیز به اسلام گروید و وارد فراز سوم زندگانی سیاسی و عقیدتی خود شد. او، اگر چه در زندگی خود از «حزب کمونیست» تا «جنبش آزادیبخش ملی فلسطین» و از «فتح» تا «جهاد اسلامی» و از «مارکسیسم» تا «ناسیونالیسم» و «اسلام سیاسی» و از مسیحیت تا بی‌دینی، تا اسلام، راه درازی پیموده و گاه از سوی برخی منتقدان خود، به ناروا، انگ هُرُوی مذهبی و چند رنگی خورده است، اما در برآیند این زندگانی پر فراز و نشیب، از اصول و آرمان‌های ثابتی در هر دو حوزه سیاسی و اخلاقی برخوردار بوده و از این زاویه، شخصیتی مثال زدنی داشته است: هدف‌گیری اساسی و راهنمای عمل او در حوزه سیاسی، آزادی فلسطین - همه فلسطین - از اشغال صهیونیستی و راهنمای اخلاقی او در زندگی، دوری از «نمک خوردن و نمکدان شکستن» و پرهیز از خیانت به دوستان و همراهان در هر یک از ایستگاه‌های حیات خود و نامردی و نامرادی در حق آنان بوده است. خوانندگان گرامی این کتاب، در جای جای این خاطرات، با این هر دو جنبه از حیات فکری، سیاسی و اخلاقی منیر شفیق آشنا خواهند شد. روشن است که هر دو جنبه سیاسی و اخلاقی مورد اشاره، از دید برخی در تنافر با «واقع‌گرایی» و «ضرورت‌های فعالیت سیاسی» تلقی می‌شود، اما آنچه منیر شفیق را به یکی از شخصیت‌های برجسته فلسطین و جهان عرب تبدیل کرده است، از همین پایبندی به اصول سیاسی و اخلاقی در عین بی‌قراری و «اخگر به گریبان»ی سرچشمه می‌گیرد. توانایی‌های فکری و تحلیلی عمیق منیر شفیق، ضلع سوم مثلث شخصیتی او در کنار این دو بعد سیاسی و اخلاقی است. منیر شفیق، از ذهنی چند لایه و عمیق با افق دیدی راهبردی، در تحلیل پدیده‌های سیاسی و شناخت روندهای منطقه‌ای و بین‌المللی برخوردار است. امری که خوانندگان ثابت کتاب‌ها و یادداشت‌های گاه به گاه بر آن گواهی می‌دهند و گمان من این است که خوانندگان کتاب حاضر نیز پس از خواندن فصول مختلف آن به همین جمع‌بندی خواهند رسید. معدل برداشت مجموعه جریان‌های چپگرا، ملی‌گرا و اسلام‌گرای عرب نیز از شخصیت سیاسی و اخلاقی منیر شفیق، مثبت بوده و این مسأله از جمله در انتخاب او به‌عنوان هماهنگ‌کننده «کنفرانس جهانی - اسلامی» (بزرگترین تجمع جریان‌های سه گانه حامی مقاومت در جهان عرب) برای دور دوره بی‌دری نام‌یافته است…

✱ متن کامل این مطلب در وب سایت ایران آنلاین قابل مطالعه است.

- دوشنبه ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۱
- سال بیست و هشتم
- شماره ۷۹۰۸

شدت گرفتن آشفتگی سیاسی در ساختار رژیم صهیونیستی

آیا کابینه نفتالی بنت به خط پایان نزدیک شده است؟

سمیه خلیلی
خبرنگار

در هفته و روزهای اخیر شاهد به هم ریختگی اوضاع در سرزمین‌های اشغالی هستیم، وضعیتی که شاید به دلیل اختلافات داخلی در کابینه نفتالی بنت و وضعیت امنیتی شکننده در اراضی اشغالی حتی کمی تشدید هم شده باشد. در کنار تمام این مشکلات که موجب افزایش فشارهای امنیتی در داخل و خارج از مرزها به کابینه بنت شده، شاید احتمال برگزاری انتخابات پارلمانی برای پنجمین بار متوالی و اعتراضات داخلی در میان یهودیان و صهیونیست‌ها نیز دلیلی بر بن‌بست سیاسی این روزهای کابینه رژیم صهیونیستی باشد.

احتمال برگزاری انتخابات پارلمانی برای پنجمین بار پیاپی و نیز تنش میان احزاب عرب و یهودی و استعفای برخی مقامات احزاب در هفته‌های اخیر، اوضاع سیاسی در کابینه بنت را بیش از پیش متزلزل کرده است. حتی به فرض اینکه این مشکلات هیچ کدام در شرایط فعلی وجود نداشته‌اند یا اینکه راه‌حل‌هایی برای آنها متصور بود، انتقال قدرت از نفتالی بنت به پائیر لاپید که قرار است در ماه‌های پایانی سال جاری میلادی اتفاق بیفتد، به خودی خود می‌توانست پایه‌های سیاسی را از داخل کابینه سست کند. حال اگر وضعیت امنیتی، سیاسی و بحران‌های داخلی در سرزمین‌های اشغالی به همین منوال و با همین سرعت پیش برود احتمال فروپاشی کابینه بسیار بالاست.

نکته بعدی که نباید از نظر دور داشت اقداماتی است که این روزها بنیامین نتانیاهو برای ضربه زدن به رقیب دیرینه خود انجام می‌دهد. نتانیاهو طبق قولی که از همان ابتدای شکست در انتخابات و پیروزی رقیب خود داده بود تمام تلاش خود را به کار گرفته تا نفتالی بنت را پیش از موعد از قدرت برکنار کند. بسیاری در این روزها پیش‌بینی کرده‌اند که اگر رژیم صهیونیستی تحت فشارهای فراینده تن به برگزاری انتخابات زودهنگام دهد، احتمال پیروزی و بازگشت نتانیاهو به عرصه سیاسی بسیار بالاست. آشفتگی سیاسی این روزها به قدری در ساختار و دستگاه رژیم صهیونیستی مشهود و مشخص است که حتی رسانه‌های این رژیم هم در گزارش‌هایی تفصیلی پایان کابینه بنت در هفته‌های آینده را پیش‌بینی کرده و یک شکست سیاسی در داخل احزاب مختلف رژیم صهیونیستی را دور از انتظار نمی‌دانند. روزنامه «نایمز اسرائیل» در گزارشی از پشت پرده‌های اوضاع شکننده سیاسی در کابینه بنت پرده برداشته و گفته که این روزها فشارها به منصور عباس برای انصراف از ائتلاف خود و همراهی با کابینه بنت افزایش یافته است. البته نباید این را دور از نظر داشت که به دنبال

«شیرین ابوعاقله» اولین و آخرین شهید جامعه رسانه‌ای حامی فلسطینی‌ها نیست

چهره گریه صهیونیسم باید عیان شود

سلطان برکت

مدیر بخش مطالعات مردمی در انستیتو دوحه مترجم، وصال روحانی

قتل تراژیک «شیرین ابوعاقله» که در کرانه غربی روی داد، جدیدترین نشانه تلاش صهیونیست‌ها برای از میان برداشتن روزنامه‌نگاران آزادی‌خواهی است که قصد افشای جنایات بی‌شمار اسرائیلی‌ها درقبال فلسطینی‌ها را دارند. وقتی تروریست‌های اسرائیلی با شلیک گلوله‌ای به‌صورت ابوعاقله، وی را از پا درآوردند، او در کنار همکارانش به‌سر می‌برد و هیچ زرمه‌ه مسلح فلسطینی دور و بر او نبود و این را تمامی شاهدان عینی گواهی می‌دهند.

رژیم اشغالگر قدس بعد از این رویداد، مدعی شد ابوعاقله یا بر اثر تیراندازی‌های بی‌هدف یک رزمنده فلسطینی کشته شده یا به‌طور اتفاقی در مسیر تیراندازی‌هایی قرار گرفته که در خیابان جریان داشته است؛ ادعایی کاملاً کذب؛ زیرا تمامی شواهد حاکی است، تروروی یک نقشه از پیش تعیین‌شده و با هدف ارعاب سایر خبرنگارانی بود که واقعیت‌خوشونت رژیم صهیونیستی را بر جهانیان آشکار می‌سازند. البته این خبرنگار پرسیابه شهید خیری الجزیره، اولین روزنامه‌نگار به حساب شده که در این عملیات به محل استقرار خبرنگاری اوسوشتیدپرس هم بسط یافت و در آن ماجرا هم تعدادی از کارکنان این بنگاه‌های خبری مجروح شدند. این مجموعه کامل و سرشار از بی‌عدالتی قاطع‌ترین سند و جدیدترین دلیل برای شروع پیگرد رسمی قضایی رژیم اشغالگر قدس بابت سرکوب روزنامه‌نگاران حقیقت‌طلبی است که تلاش از فشاری جنایات وسیع این رژیم دارند. برای اینکه حق شیرین ابوعاقله ستانده و بدنام‌تر شدن قاتلان وی و افشا شود، باید دست به تلاشی

بسیاری از تحلیلگران در داخل سرزمین‌های اشغالی می‌گویند این رژیم‌ش، در شرایطی که بنت علاوه بر مشکلات سیاسی، با مشکلات بودجه ای و اقتصادی هم مواجه است، چیزی جز خودزنی آنها برای جلب توجه افراط‌گرایان و جذب دوباره حامیان خود نیست

افزایش تنش‌ها در مسجداالقصی و یورش‌های چندین‌باره نظامیان صهیونیستی به نمازگزاران فلسطینی حزب «فهرست متحد عربی» از ۲۹ فروردین سال جاری مشارکت خود در کابینه رژیم صهیونیستی را به حالت تعلیق درآورده است. این کست که در حال حاضر دارای چهار کرسی در کنست است، اعلام کرده اگر سیاست‌های تهاجمی رژیم صهیونیستی و هتک حرمت به ساحت مقدس مسجداالقصی و نیز فلسطینیان ادامه پیدا کند تمام اعضای این حزب به‌صورت دسته‌جمعی استعفا خواهند کرد، اتفاقی که اگر بیفتد می‌تواند پایه‌های اصلی کابینه بنت را سست و آن را تا مرز فروپاشی پیش ببرد.

«عیدیست سلیمان» عضو راست‌گرای کنست نیز که در هفته‌های گذشته استعفا داده موجب شده تا راستگراها در کنست اکثریت خود را از دست بدهند و همین امر هم یکی از دلایل اوضاع شکننده این روزهای رژیم صهیونیستی است. بسیاری می‌گویند نتانیاهو در کناره‌گیری سلیمان از قدرت نقش اساسی داشته؛ ظاهراً نخست‌وزیر سابق رژیم صهیونیستی وعده‌های بهتری به سلیمان داده و او را در تلاش برای ضربه زدن به کابینه بنت با خود همراه کرده است به‌طوری که پس از اعلام رسمی

http://irannewspaper.ir

editorial@irannewspaper.ir

بازگشت ترکیه به منطقه

سیامک کاکایی، کارشناس مسائل ترکیه درباره سیاست‌های ترکیه در ایجاد روابط گسترده با همسایگان در مصاحبه با برنامه «بدون خط‌خوردگی» رادیو گفت‌وگو گفت: ترکیه دچار تورم ۷۰ درصدی شده و به دنبال تقویت روابط با عربستان، امارات، مصر و رژیم صهیونیستی برای جذب سرمایه‌گذار است.

کاکایی در پاسخ به سؤالی درباره دلایل نزدیک شدن ترکیه به کشورهای که بیشترین چالش را با آنها داشته، افزود: این سؤال مهم مطرح می‌شود که چرا ترکیه در یک سال اخیر چرخشی را در منطقه غرب آسیا و خاورمیانه انجام می‌دهد. برای پاسخ به این سؤال باید به شرایط داخلی و خارجی ترکیه نگاه بیندازیم.

وی با اشاره به شرایط داخلی ترکیه اظهار کرد: روند بحران مالی و ارزی در این کشور تشدید شده و در چند روز گذشته اعلام شد که تورم در ترکیه به ۷۰ درصد رسیده است. در حالی که این مسأله برای حزب عدالت و توسعه یک نقطه‌ضعف است. شدت گرفتن بحران اقتصادی به این معنی است که وضعیت در جناح مخالفان اردوغان بیشتر خواهد شد بخصوص آن که یک سال بعد در این کشور انتخابات برگزار می‌شود.

این کارشناس مسائل ترکیه درباره سیاست‌های خارجی این کشور بیان کرد: حدود ۶ ماه است که ترکیه یک بازنگری در سیاست خاورمیانه خود انجام داده و درصدد است روابط خود با مصر، رژیم صهیونیستی، عربستان و امارات را بازسازی کند. بویژه اینکه بازسازی روابط با عربستان و امارات از نظر اقتصادی و مالی برای ترکیه اهمیت بسیار زیادی دارد.

کاکایی درباره دیگر دلایل واهداد ترکیه برای ارتباط با رژیم صهیونیستی گفت: ترکیه در حال ایجاد شکل دیگری در سیاست خارجی خود است، زیرا تنش‌هایی میان این کشور با کشورهای دیگر منطقه به وجود آمده است. درگیری با سوریه به دلیل تصرف برخی از مناطق این کشور توسط ترکیه یکی از این تنش‌ها است. اما چشم‌انداز پایبندی در این زمینه نمی‌توان متصور بود و انتقادهای زیادی از اقدامات در قبال سوریه صورت گرفته است.

وی افزود: منتقدان اردوغان، بخشی از بحران مالی را مربوط به افزایش هزینه‌های نظامی و سیاست تهاجمی ترکیه در سال‌های اخیر می‌دانند.

این کارشناس مسائل ترکیه در مورد روابط ترکیه با رژیم صهیونیستی و مصر در حوزه مدیترانه شرقی اشاره کرد و گفت: در این حوزه، سیاست، اقتصاد و امنیت برای ترکیه بسیار مهم است زیرا چالش‌ها در این منطقه بسیار جدی شده و ترکیه به یک بازیگر چالش‌زا تبدیل شده است. همکاری‌های گازی بین برخی از کشورها در این منطقه با رژیم صهیونیستی شکل دیگری گرفته و ترکیه از گردونه خارج شده است، بنابراین برای ترکیه اهمیت دارد که بازگشتی به این منطقه داشته باشد و این مهم را تنها از مسیر بازیابی روابط خود با اسرائیل و مصر تعریف می‌کند.

این کارشناس مسائل ترکیه درباره نگرانی ترکیه در مورد روابط خود با آمریکا بیان کرد: تنش‌بین ترکیه با غرب بر سر مسائل نگران آمده و از این نهاد بین‌المللی درخواست شده که به این موضوع خطری رسیدگی کرده و عوامل این جنایات را به سرای اعمال‌شان برساند. بنابراین اگر ماجرای تلخ ابوعاقله به‌درستی پیگیری و اثبات جرم شود، رژیم صهیونیستی نه تنها در سطح جهان رسواتر نشان دهد اسرائیل در پشت لوای امنیت‌طلبی صوری‌اش مشغول چه جنایاتی است و نقاب از چهره دروغینش بردارد، قدم بلندی در راه سقوط تدریجی صهیونیست‌ها و بدنام‌تر شدن سیستم‌های ضدانسانی خود خواهد شد.

بزرگ و بین‌المللی زد هرچند که اسرائیل خواهد کوشید روند تحقیقات نهادهای بین‌المللی در این خصوص را مسدود کند. شاید گفته شود درصورت به‌بار نشستن این تلاش‌ها هم ملت فلسطین وقشرهای رسانه‌های حمایتگر آنها احساس امنیت نخواهند کرد زیرا نیروهای مسلح اسرائیلی ید طولایی در سرکوب این امواج خبری و تولیدکنندگان آنها دارند و با بی‌شرمی هرچه بیشتر به حذف فلسطینی‌ها ادامه خواهند داد. با این حال هر اقدام افشارگانه‌ای که نشان دهد اسرائیل در پشت لوای امنیت‌طلبی صوری‌اش مشغول چه جنایاتی است و نقاب از چهره دروغینش بردارد، قدم بلندی در راه سقوط تدریجی صهیونیست‌ها و بدنام‌تر شدن حامیان آنها و بویژه آمریکا خواهد بود.